

KOSMICKÝ VÝVOJ: PLANETY, STÁLICE, ZVĚROKRUH

GA 102

Rudolf Steiner

Dnes učiníme poněkud dalekosáhlejší výlet do vesmírného prostoru, přičemž se nám má ukázat vnitřní průběh velkého vesmírného vývoje a zároveň niterná souvislost tohoto velkého vesmírného vývoje s tím, čím je vývoj člověka na Zemi. Ve světě není nic bez souvislosti. Aby člověk mohl sledovat složité souvislosti vesmíru, k tomu samozřejmě potřebuje velmi, velmi mnoho času a jen velmi pozvolna vstupuje takřkajíc do niterností vesmírného působení.

V předchozích přednáškách⁶ jste viděli, že jisté bytosti, obývající jiná vesmírná tělesa, mají vztah k našemu vlastnímu životu, že mají vliv na to, co nazýváme naší lymfatickou tekutinou, co nazýváme naší výživnou tekutinou [chylus], a často dokonce i na to, co do nás v podobě smyslového vjemu vstupuje a co z nás vystupuje skrze naše smysly. Již z toho můžete poznat, že duch působí daleko, daleko vesmírným prostorem.

Dnes se na věc podíváme ještě z jiné stránky a k tomu si nejprve připomeneme, co jsme nejdříve zdůrazňovali⁷: že naše Země, podobně jako člověk sám, prošla různými vtěleními a různými vtěleními ještě projde.

Obecně vidíme v minulosti trojí vtělení naší Země: vtělení bezprostředně předcházející dnešnímu stavu, které označujeme jako starý - nikoli ten náš - „Měsíc“; potom další vtělení, které označujeme jako „Slunce“, a pak ještě dřívější vtělení, které označujeme jako „Saturn“. A prorocky předvídáme, že naše Země se promění v „Jupiter“, ve „Venuši“ a ve „Vulkán“.

Tím jsme konstatovali po sobě následující vtělení našeho pozemského planetárního života. Budete-li poněkud přemýšlet o tomto sledu ve vývoji naší vlastní Země, můžete z toho vyrozumět, čemu v okultní vědě říkáme „Slunce“, kolem něhož, máme-li ho před sebou jako naše dnešní Slunce, krouží řada planet. Mluvíme-li vedle toho také o planetárním bytí zvaném „Slunce“ a říkáme, že naše Země samotná byla v dřívějším vývojovém stavu „Sluncem“, pak tím v jistém ohledu říkáme, že toto Slunce, které dnes tvoří střed naší planetární soustavy, vždycky Sluncem nebylo. Bylo na

úroveň Slunce, na sluneční hodnost ve vesmíru takřikajíc povýšeno. Kdysi bylo sjednoceno s tím, co bylo v naší Zemi v podobě látek a sil, a to nejlepší - to, co již dnes obsahuje možnost nejvyššího vývoje - si odneslo, oddělilo se od Země a zanechalo za sebou nás a množství sil, které jsou odkázány na pomalejší vývoj. Vyšší bytosti vzalo s sebou a s těmito vyššími bytostmi se postavilo do středu naší soustavy. To, co je dnes ve Slunci, existovalo o dva stupně dříve jen jako planeta a od planetárního bytí postoupilo k bytí stálice. Z toho vidíte, že ve vesmíru je všechno proměnlivé a ve vývoji. Slunce není od prvopočátku Sluncem. Stálice jako stálice prostě nevznikla, ale musela nejprve projít nižší školou planetárního bytí.

Můžete se mě ovšem samozřejmě ptát: Jak je to dál, když se taková stálice dále vyvíjí, co se děje pak? Je pravdou, že se stálice, že se sluneční bytí pozvedlo z bytí planetárního, a je také pravdou, že jeho vývoj v kosmu pokračuje. Tomuto dalšímu pokračování vývoje ovšem porozumíme ještě lépe, když se poněkud blíže podíváme na další vývoj naší Země.

Pravdou je, že naše Země se na určitou etapu svého kosmického vývoje oddělila od Slunce. Slunce se svými bytostmi se takřikajíc žene vpřed svou vývojovou cestou. Naše Země se svými bytostmi se dnes ubírá jinudy. Avšak tyto bytosti a celá Země budou jednou tak daleko - poté co jim v jejich oddělené existenci bude poskytnuta příležitost dokončit svůj vývoj - že se připojí k bytosti Slunce; neboť naše Země se se Sluncem opět sjednotí. Už v tomto zemském stadiu se se Sluncem opět spojí, tak jako se během zemského vývoje od Slunce oddělila. Potom však, během jupiterského stavu, bude muset [ze Slunce] ještě jednou vyjít. Tímto jupiterským stavem musí bytosti Země projít zase odděleně od Slunce. Pak dojde znovu ke sjednocení a během venušského stavu bude naše Země se Sluncem trvale sjednocená, Sluncem trvale pojatá. V průběhu vulkánského stavu se naše Země uvnitř Slunce sama stane Sluncem a přispěje k vývoji Slunce svým malým dílem - svým dílem bytí, jehož by bytosti, které stále setrvávají ve Slunci, byt' stojí výše, samy nikdy nemohly dosáhnout. Bytí Země muselo nastat, aby se lidé vyvíjeli tak, jak se vyvíjeli s oním každodenním vědomím, které střídá stavy bdění a spánku. To totiž souvisí s oddělením od Slunce. Bytosti, které stále žijí ve Slunci, den a noc nemají. Toto smyslové vědomí, které nazýváme jasným denním vědomím a v budoucnosti se vyvine ve vyšší stadia, s sebou do slunečního vývoje přinese zkušenosti vnějšího fyzického prostoru. Tím také bytostem Slunce něco dáme, něčím je obohatíme. A z toho, co bude vydobyto na Zemi, ve spojení s tím, co bude vydobyto na Slunci, vznikne vulkánské bytí. Tento vulkánský stav bude stavem vyšším než náš dnešní sluneční stav. Tak se Země i Slunce vyvíjejí dál, dokud se nebudou moci sjednotit ve vulkánském vývoji.

Můžete se mě ovšem ptát dál: Když se takováto planeta vyvine ve Slunce, co se s tímto Sluncem stane v kosmickém vývoji dál? Můžeme říci, že naše Země se po dosažení svého venušského stavu sama stane Sluncem a na Venuši budou všechny

bytosti bytostmi slunečními; ba dokonce budou něčím víc, než jsou bytosti dnešního Slunce. Co se pak s celým takovýmto planetárním vývojem stane?

Vidíte, že věci, o nichž teď chceme mluvit, budou každému, jehož pojmy ztuhly v tom, čemu se říká moderní astronomie, znít velmi groteskně a popleteně. Nicméně je to pravda, je to skutečnost kosmického vývoje: Jakmile planeta, jakou je naše Země, vystoupí ke slunečnímu bytí, jakmile se postupně sjednotí se svým Sluncem a to celé ještě pokročí dál, za sluneční bytí, pak z toho jako ještě vyšší stupeň vývoje vznikne něco, co v jistém ohledu můžete také vnímat na obloze - pak vznikne to, čemu dnes říkáme „zvěrokruh“, což je vyšší stupeň vzhledem k vývoji stálic. Jestliže tedy bytosti nezůstanou omezeny pouze na jednu stálici, nýbrž svůj vlastní vývoj rozšíří tak mohutně, že se rozprostře přes stálice, že stálice jsou jakoby těly, která v nich spočívají, pak je tímto vyšším stupněm vývoje vývoj zvěrokruhu. Skutečně je tomu tak, že síly, které ze zvěrokruhu působí na planetární soustavu, se dříve samy vyvinuly v planetární soustavě a poté postoupily ke stadiu zvěrokruhu.

A nyní si vzpomeňte na starý saturnský vývoj, na první vtělení naší Země. Tento Saturn kdysi takříkajíc zazářil ve vesmírném prostoru jako první předzvěst úsvitu našeho planetárního bytí. Víte také, že na tomto starém Saturnu se vyvinul první zárodek našeho fyzického těla. Tento Saturn nebyl ani ve svém nejpevnějším stavu zdaleka tak pevný, tak fyzicky pevný, jako je nyní naše Země. Jeho existence byla jemná, řídká. Jeho hmotou bylo to, co dnes všechny bytosti prostupuje v podobě tepla a čemu se v okultismu říká „oheň“. Tuto skutečnost si můžeme představovat tak, že kolem tohoto Saturnu, tohoto prvního úsvitu našeho planetárního bytí stála souhvězdí zvěrokruhu, ale samozřejmě ještě nikoli jako dnes. Tato souhvězdí stála tehdy kolem starého Saturnu tak, že se jednotlivé hvězdy daly stěží od sebe navzájem rozeznat. Zářily nepřilíživě jasně, zhruba jako světelné pásy vycházející ze Saturnu a rozšiřující se do dále. Nejlépe si to představíte, budete-li si tento starý Saturn představovat jako obklopený světelnými pásy, podobně jako je naše Země obklopená zvěrokruhem. A v průběhu vývoje samotné Země se světelné masy zhušťovaly v dnešní hvězdné masy zvěrokruhu, takže se zvěrokruh - použijeme-li abstrahující výraz - diferencoval z původních mas plamenných pásů. A z čeho vznikla tato masa plamenných pásů samotná?

Vznikla ze staré planetární soustavy, která naší vlastní planetární soustavě předcházela. I Saturnu předcházela planetární vývojová stadia v době, kterou, mluvíme-li skutečně astronomicko-okultně, už nemůžeme označovat jako „čas“ v našem smyslu, neboť měla poněkud jiný charakter než náš čas. Můžeme říci, že pro dnešní lidské představování a pro dnešní lidské pojmy je pojmem natolik neskutečným, že nemáme vůbec žádné slovo, jímž bychom ji vyjádřili. Ale můžeme použít analogii a říci, že síly, které v dřívějším planetárním bytí předcházely naší planetární soustavě, se rozpustily v oněch pásech a jen z nepatrné části hmoty se v

nitru zvolna shlukl tento stav prvního úsvitu Země, starý Saturn, a z vesmíru zářily síly, nacházející se ve zvěrokruhu.

Je to něco zvláštního, srovnáváme-li planetární bytí s bytím zvěrokruhovým. Okultista označuje rozdíl mezi planetárním a zvěrokruhovým bytím dvěma slovy. Říká: Všechno, co je shrnuto ve zvěrokruhu, se nachází ve znamení „trvání“; to, co je shrnuto v planetárním bytí, se nachází ve znamení „času“. Co to znamená, si můžete představit, když si vzpomenete, že pro velmi, velmi obsáhlé pojmy zůstává zvěrokruh nezměněný. Každá z jednotlivých planet může procházet dlouhými a od sebe navzájem velmi odlišnými vývojovými epochami a velmi se měnit, avšak to, co působí nahoře ve zvěrokruhu, při tom zůstává poměrně trvalé, pevné. Tyto pojmy musíme ovšem brát jen relativně. Jestliže pak naše pojmy ještě dále rozšíříme, vzniká při těchto změnách rozdíl jen s ohledem na rychlost. Změny ve zvěrokruhu se dějí pomalu; změny v planetárním světě a dokonce i v bytí stálic se v porovnání s děním ve zvěrokruhu dějí velmi rychle; tedy přece jen rozdíl pouze relativní. Můžeme téměř říci, že pro všechny lidské pojmy je planetární bytí sférou konečnosti, zvěrokruhové bytí sférou nekonečnosti. Je to, jak říkám, relativní, ale pro lidské pojmání prozatím dostačující.

Můžeme tedy říci jedno a prosím vás, abyste to skutečně brali na zřetel: To, co působilo v planetárním bytí a stalo se Sluncem, vystupuje k nebeskému, zvěrokruhovému bytí. A co udělá pak, až k tomuto zvěrokruhovému bytí dorazí? Pak se obětuje! - A prosím vás, abyste toto slovo vzali na zřetel. Již první úsvit Země, starý Saturn, povstal tajuplným způsobem obětí zvěrokruhu. Síly, které se postaraly o shluknutí první jemné saturnské masy, byly síly, které proudily ze zvěrokruhu a vytvořily na Saturnu první zárodek fyzického člověka. A to šlo stále dál; nesmíte si totiž představovat, že se to udá jen jednou! Děje se to v podstatě neustále; v rámci toho, co nazýváme planetární soustavou, jsou obětovány síly, které se vyvinuly na vyšší stupeň, poté co planetární soustavou samy prošly. Můžeme skoro říci, že to, co je nejprve v planetární soustavě, se vyvíjí ke slunečnímu bytí, potom k bytí zvěrokruhovému a poté získává schopnost samo se stát tvořivým a obětovat se do planetárního bytí.

A tyto síly ustavičně „prší“ ze zvěrokruhu dolů do planetárního bytí a ustavičně zase stoupají vzhůru; neboť to, co se z nás má samo jednou stát zvěrokruhem, musí krůček po krůčku zase stoupat. Můžeme proto říci, že rozložení sil v naší Zemi je takové, že na jedné straně jsou síly sestupující ze zvěrokruhu a na druhé straně síly vystupující ke zvěrokruhu. To je ono tajuplné spolupůsobení zvěrokruhu s naší Zemí. Síly sestupují a síly vystupují. To jsou ony stupínky na tajuplném „nebeském žebříku“, po němž síly sestupují a vystupují. V náboženských spisech jsou různým způsobem naznačovány; najdete je naznačeny také v Goethově Faustu:

Stoupají andělé a sestupují, a z ruky v ruku zlatá vědra plují...

Pro naše lidská měřítka, pro naše lidské chápání začaly tyto síly sestupovat se saturnským bytím Země, a když byla Země ve svém středu, byl opět již učiněn krok k tomu, aby ony síly zase zvolna začaly stoupat. A nyní jsme tak daleko, že jsme takřikajíc překročili střed našeho vývoje. Ve středu našeho vývoje jsme se nacházeli právě v polovině atlantské doby; a to, čím lidé od atlantské doby prošli, je v podstatě něco, co o určitý úsek přesahuje střed našeho vývoje. Můžeme tedy říci, že v jistém ohledu dnes již více sil vystupuje než sestupuje ze zvěrokruhu. Jestliže tedy vezmete v úvahu celý zvěrokruh, pak si musíte představovat, že z tohoto zvěrokruhu část sil sestupuje a část vystupuje. Síly, které se dnes nacházejí ve vzestupném vývoji, shrneme - protože k těmto souhvězdím také patří - pod souhvězdí Berana, Býka, Blíženců, Raka, Lva, Panny a Vah. To je sedm souhvězdí odpovídajících vzestupným silám. Zhruba pět souhvězdí odpovídá sestupným silám: Štír, Střelec, Kozoroh, Vodnář a Ryby. Jak vidíte, síly se ze zvěrokruhu snášejí a zase k němu stoupají, vzestupné síly přitom odpovídají sedmi souhvězdím a sestupné pěti souhvězdím. Síly, které stoupají, odpovídají i v člověku vyšším článkům jeho bytosti, vyšším, ušlechtilejším vlastnostem. Síly, které se nacházejí v sestupném vývoji, musí nejprve projít člověkem, musí si v člověku vydobýt stupeň, na němž se i ony mohou stát silami vzestupnými.

Tímto způsobem pochopíte, že ve vesmírném prostoru na sebe může všechno navzájem působit, že v tomto prostoru spolu všechno musí navzájem souviset a nacházet se v určitém vztahu. Musíme si ovšem uvědomit, že toto působení se děje stále, je stále zde. Takže nacházíme-li se v určitém okamžiku našeho vývoje, vždycky si můžeme říci: Ano, jsou zde nyní jisté síly, jež do člověka vstupují a vystupují z něj, síly, které sestupují, a síly, které vystupují. Pro každou z těchto sil nastane někdy okamžik, kdy se ze sestupující promění ve vystupující. Všechny síly, jež se stanou vzestupnými, jsou nejprve silami sestupnými. Sestupují takřikajíc až dolů k člověku a v člověku si vydobudou sílu vzestupu.

Když se naše Země nacházela ve středu svého vývoje, poté co prošla třemi stupni planetárního bytí, Saturnem, Sluncem a Měsícem, a když dospěla do čtvrtého planetárního stavu a nyní má před sebou ještě stavy Jupiteru, Venuše a Vulkánu - jako „Země“ je tedy uprostřed své existence - musela projít třemi „životními stavy“, zvanými též „okruhy“. Třemi již prošla, ve čtvrtém životním stavu se nachází nyní. Pak musela projít třemi „formami bytí“, arúpskou, rúpskou a astrální, než dospěla do bytí fyzického. Tedy i s ohledem na formy bytí se nachází ve středu svého vývoje. Bylo třeba, aby jako fyzická Země, ve čtvrté formě bytí čtvrtého životního stavu čtvrtého planetárního bytí, prošla třemi rasami: jako první polární, jako druhou hyperborejskou a jako třetí rasou lemurskou. Atlantská rasa je čtvrtá. V atlantské rase se lidstvo nacházelo právě ve středu vývoju, o nichž vůbec mluvíme. Od poloviny atlantského

vývoje lidstvo překročilo střed a od středu vývoje atlantské rasy nastala doba, kdy pro člověka vůbec teprve započaly stavy, v nichž převažuje vzestup. Kdybychom změřili poměr sil sestupujících ze zvěrokruhu a sil ke zvěrokruhu vystupujících před středem atlantské doby, museli bychom říci, že tu je rovnoměrnost. Museli bychom pak mluvit jinak a k vzestupným silám počítat Berana, Býka, Blížence, Raka, Lva a Pannu. Váhy bychom museli počítat k druhé straně, k těm, které sestupují.

S tím vším je ale spojeno něco jiného. Musíte si uvědomit, že mluvíme-li o těchto kosmických dějích, nemluvíme o fyzických nebo éterných tělech, nýbrž o bytostech, obývajících dotyčná nebeská tělesa, jež pojmenováváme. Hovoříme-li z hlediska duchovní vědy o člověku, pak říkáme, že úplný člověk, jehož bereme v potaz a jehož také jediné můžeme v potaz brát, je sedmičlenná bytost, která sestává z fyzického, éterného a astrálního těla, z Já, duchovního svébyetí, životního ducha a duchovního člověka. Dnes ještě úplný není, avšak bude úplný, až se jeho sedmičlenná bytost plně rozvine. Ve velkém vesmíru však existují nejen takové bytosti, jakou je ve svém vývoji člověk. Existují tu jiné bytosti, například takové, o nichž nemůžeme říci, že jako dnešní člověk mají za svůj nejnižší článek fyzické tělo. Jsou bytosti, u nichž bude tento výčet jiný. Články lidské bytosti můžeme vypsát takto:

7. duchovní člověk

6. životní duch

5. duchovní svébyetí

4. Já

3. astrální tělo

2. éterné tělo

1. fyzické tělo

Jsou ovšem bytosti, jejichž nejnižším článkem je éterné tělo; i to jsou sedmičlenné bytosti, které pak nad duchovním člověkem mají ještě osmý článek. U nich začínáme éterným tělem, astrálním tělem atd. a končíme u článku, jenž se nachází nad naším atmanem, nad duchovním člověkem. Existují jiné bytosti, jejichž nejnižším článkem je astrální tělo; zato pak mají nad duchovním člověkem ještě osmý a devátý článek. Pak jsou bytosti, jejichž nejnižším článkem je Já, které tedy nemají fyzické, éterné a astrální tělo v našem smyslu, ale zjevují se tak, že Já se tlačí ven, bez oněch tří schrán, tedy bytosti, které všude vysílají ven své Já. Zato mají ještě osmý, devátý a desátý článek; tyto bytosti jsou ve Zjevení [sv. Jana] popsány jako „bytosti plné očí“ [Zj 4,6]. Pak jsou bytosti, které začínají duchovním svébytím neboli manas jako svým nejnižším článkem. Ty mají ještě jedenáctý článek. A konečně jsou bytosti, jež začínají životním duchem a mají pak ještě dvanáctý článek. Existují tedy bytosti, které - tak

jako má člověk za nejnižší článek fyzické tělo - mají za nejnižší článek buddhi a které zato mají nejvyšší článek, jež můžeme nejlépe označit číslem dvanáct. Jsou to vysoké, vznešené bytosti, jež daleko přesahují vše, co si jen člověk dovede představit. Jak si vůbec můžeme udělat představu o těchto nádherných, nesmírně vznešených bytostech?

Chceme-li člověka po určité stránce charakterizovat, pak se nám vůči vesmíru jeví jako příjemce. Venku kolem vás jsou rozprostřeny věci, bytosti; vnímáte je a tvoříte si o nich představy. Představte si, že svět kolem vás by byl prázdný nebo temný: nemohli byste si opatřit žádný vjem, žádné věci by vám nedávaly představy. Jste odkázáni na to, že obsah svého nitra přijímáte zvnějšku. Pro člověka je charakteristické, že je přijímající bytostí, že svůj duševní obsah, své nitro přijímá zprvu zvenčí, že tu musí být věci, chce-li nabýt obsah. Éterné tělo člověka je utvářeno tak, že by v sobě nemohlo nic prožívat, kdyby za toto prožívání, za všechno, co se v něm vyskytne, nevděčilo celému vesmírnému okolí. Bytosti, které jsem vám právě popsal a jejichž nejnižším článkem je životní duch, jsou ve zcela jiné situaci. Tyto bytosti nejsou s ohledem na svůj život odkázány na přijímání zvenčí, nýbrž jsou tvořivými silovými centry, dávajícími zevnitř ven. Z výkladu, který jsem vždy podával, víte, že Já pracuje i v éterném těle a že buddhi není nic jiného než přetvořené éterné tělo, takže životní duch je z hlediska substance také éterným tělem. Nu a dvanáctý článek u těchto vysoce vznešených bytostí je také éterné tělo, ovšem éterné tělo, z něhož vyvěrá život a které působí ve světě tak, že život nepřijímá, nýbrž poskytuje, je tedy s to ustavičně jej obětovat.

Otázka zní: Můžeme si udělat představu o bytosti, která k nám má nějaký vztah a z níž v našem vesmíru takovýmto způsobem vyvěrá život? Tento vyvěrající život je takový, že ustavičně plyne do světa a oživuje ho. Můžeme si o tom udělat představu?

Vraťme se na okamžik k tomu, co jsme řekli na začátku dnešní přednášky. Řekli jsme, že existují vzestupné a sestupné síly, síly vystupující ke zvěrokruhu a ze zvěrokruhu sestupující. Jak vůbec došlo k tomu, že z člověka může něco stoupat vzhůru? Co se s člověkem stalo, že z něj samotného, z jeho bytosti může něco proudit vzhůru? Došlo k tomu tak, že nejprve bylo dlouho připravováno a potom dál a dál postupovalo - jeho Já. Toto Já se dlouho, dlouho připravovalo. V podstatě je totiž veškeré bytí v saturnském, ve slunečním i v měsíčním stavu Země - v němž byly vytvořeny schrány, které měly pojmout Já - přípravou pro Já. Jiné bytosti tam tvořily příbytek pro Já. Teď na Zemi je tento příbytek vytvořen natolik, že Já mohlo zaujmout místo v člověku, a od té chvíle Já v člověku začalo zevnitř ven zpracovávat vnější tělesné schrány. To, že Já mohlo pracovat zevnitř, zároveň způsobilo, že vznikla přemíra - tedy míra překračující rovnost - vzestupných a sestupných sil. Dokud Já nemohlo pracovat v člověku, rozvíjely se postupně až do středu síly, které jsou silami vzestupnými, a když Já vstoupilo do člověka, pokročily síly natolik, že se vystupující a sestupující síly držely

v rovnováze. Vstup Já do člověka znamená, že se vzestupné a sestupné síly držely v rovnováze, a je na člověku, aby tuto rovnováhu náležitě vychýlil. Proto okultisté nazvali souhvězdí, do něhož se vstoupilo ve chvíli, kdy se začalo schylovat k Já, „Váhy“. Až do konce „Panny“ se činy Já v našem planetárním vývoji sice připravovaly, ale až k Já to nedospělo. S momentem Vah se ovšem Já samo začalo účastnit, takže tím přivedilo důležitý moment svého vývoje.

Uvědomte si, co to znamená, že Já dospělo do tohoto vývojového stadia: Já se od té doby smělo podílet na silách, které náleží zvěrokruhu, smělo působit ve zvěrokruhu. Je naprostou pravdou, že čím více Já spěje k nejvyššímu bodu svého vývoje, tím více se vpracovává do zverokruhu. Ani v nehlubším nitru Já se neudá nic, co by nemělo důsledky až nahoře ve zverokruhu. To je naprostá pravda. A tím, že člověk svým Já vlastně vytváří zárodek k tomu, aby se vyvíjel až ke svému atmanu neboli duchovnímu člověku, rozvíjí stále více síly, které mu dávají možnost působit na rovnováhu zvěrokruhu. Plné moci nad rovnováhou zvěrokruhu dosáhne tehdy, až své Já protlačí až k atmanu neboli duchovnímu člověku. Tehdy bude bytostí, z níž něco vyvěrá a která ze stadia času přejde do stadia trvání, do stadia věčnosti.

Takto se člověk ubírá svou cestou. Jsou však jiné bytosti, u nichž to, co je u člověka takřikajíc nejvyšším působením, je působením nejnižším. Vyhledejme nyní tyto bytosti, u nichž tím nejnižším je stejné působení, jakým jsou u člověka Váhy ve zvěrokruhu. Jestliže si člověka vepíšeme do zvěrokruhu, pak bude dosahovat k Váhám. Bytost, která svou podstatou náleží plně ke zvěrokruhu, jejíž síly zcela náleží ke zvěrokruhu a která se v planetárním životě projevuje jen ve svém nejnižším článku, označeném jako Váhy - jako je u člověka nejnižší článek označen jako Ryby - to je ona bytost, jež, jak vidíte, rozlévá život celým naším vesmírem:

	♈ Beran . . .	12. článek	
	♉ Byk	11. článek	
	♊ Bláenci	10. článek	„mystický Beránek“
	♋ Rak9. článek	
	♌ Lev8. článek	
7. duchovní člověk	♍ Panna . .	.7. článek	
6. životní duch	♎ Váhy		
5. duchovní svěbyť	♏ Štír		
4. Já	♐ Štílec		
3. astrální tělo	♑ Kozoroh		
2. éterné tělo	♒ Vodnář		
1. fyzické tělo	♓ Ryby		

Člověk život přijímá, kdežto tato bytost život vyzařuje do celého našeho vesmíru. Je to bytost, jež je s to přinést onu velkou oběť a která je ve zvěrokruhu vepsána jako bytost obětující se pro náš svět. Tak jako člověk spěje vzhůru do zvěrokruhu, tato bytost nám sesílá z Berana, který k ní náleží jako k člověku Váhy, své obětování. A zatímco člověk obrací své Já vzhůru k Váhám, tato bytost rozlévá sama sebe naší sférou jako oběť. Proto se tato bytost nazývá obětujícím se „mystickým Beránkem“

[Zj 5,6nn], neboť Beránek je totéž co Beran [neboli Skopec]; proto ono označení obětujícího se Beránka neboli Berana pro Krista. Kristus je tím pro vás charakterizován jako náležející celému kosmu. Jeho Já spěje až k Beranovi; a proudí-li Já až k Beranovi, stává se tím Kristus samotnou „velkou obětí“ a má vztah k celému lidstvu; bytosti a síly, které jsou na Zemi, jsou v jistém ohledu jeho stvořením. Celou svou bytostí spočívá ve Slunci, svými stvořeními je spjat s Měsícem a Zemí a jeho síla spočívá v souhvězdí Beránka. Síly k tomu, že se mohl stát stvořitelem těchto bytostí, tak spočívají v souhvězdí Berana neboli Beránka. Označení „obětní Beránek“ či „mystický Beránek“ je sneseno ze samotných nebes.

To je jeden z aspektů, jeden z názorů, k nimž dospějeme, když z našeho omezeného bytí vzhledneme do nebeských prostorů a vidíme, jak ve vesmírném prostoru vzájemně působí nebeské síly a bytosti. Síly, postupující od jednoho nebeského tělesa k druhému, se tím pro nás pozvolna stanou týmiž silami, které postupují od jedné lidské duše k druhé v podobě lásky a nenávisti. Vidíme, že od hvězdy ke hvězdě postupují oběma směry duševní síly, a poznáváme, že je pro nás na nebi napsáno, co tyto síly ve vesmírném prostoru působí, činí a konají.

Berlín, 27. ledna 1908